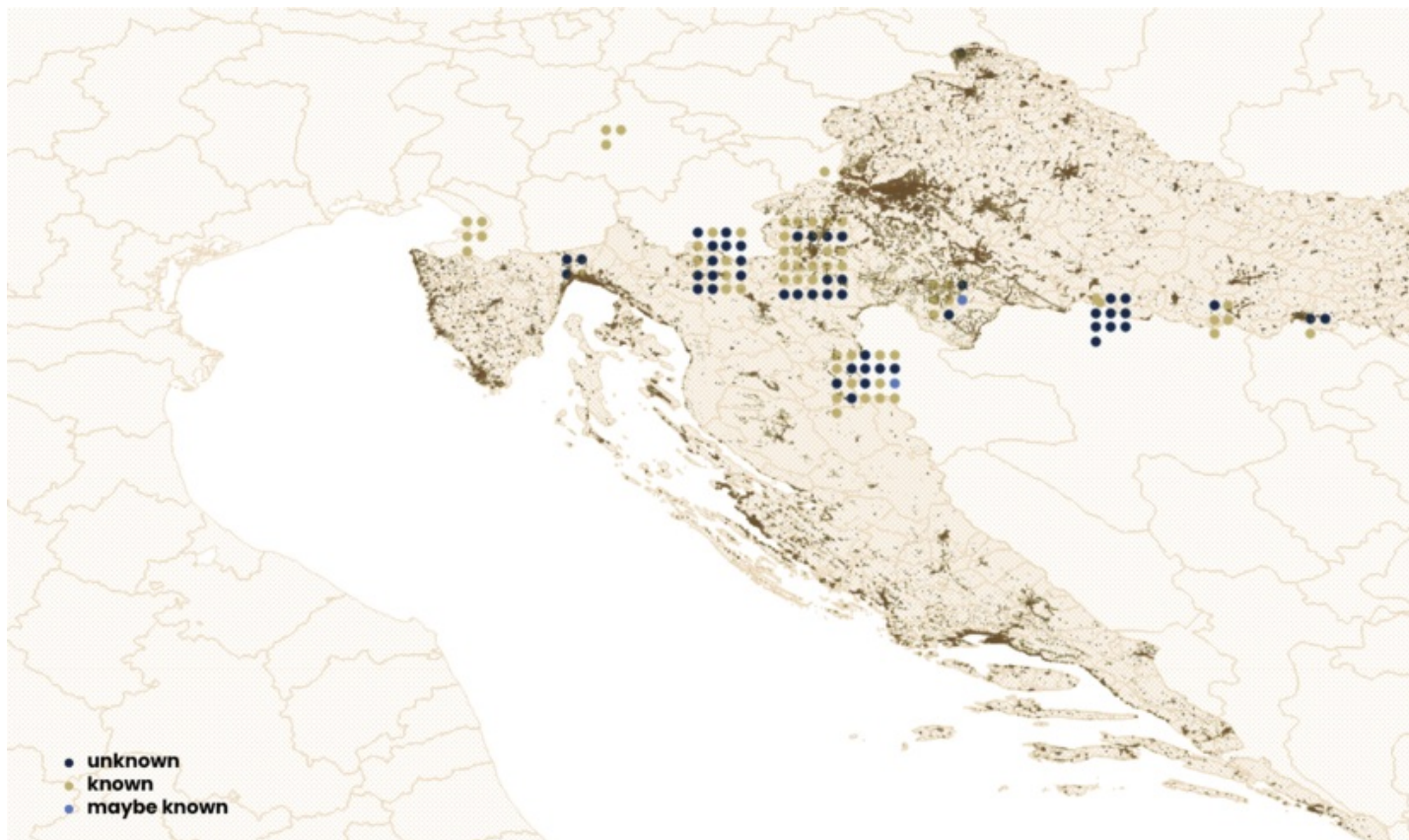

Karta natpisa na grobovima

Marijana Hameršak, Sanja Horvatinčić

Mnoga pronađena tijela ostaju neidentificirana, što se može tumačiti kao nastavak ilegalizacije kojoj su preminuli bili izloženi za života. U skladu s time, na mnogim **grobovima** umrlih na granicama stoji natpis „N. N.“. Iza svakog tog natpisa je sin, otac, kći, majka, sestra ili brat kojeg ili koju traže njegovi ili njezini bližnji. Umjesto toga, on ili ona je *Nomen Nescio* – tijelo bez imena, anonimno, često utopljenik. Takve grobove nalazima duž pograničnih rijeka kao što su Sava, Dunav i Kupa.

No nisu sva grobna mjesta bez imena ili označena s N. N. nužno grobovi osoba čiji identitet nije poznat. U nekim je slučajevima osoba identificirana nakon ukopa ili je njezino ime otprije poznato, primjerice temeljem evidencije u nekom od kampova, ali ono nije službeno potvrđeno, pa je grob i dalje označen kao grob nepoznate osobe. Katkad je identitet preminulog poznat, kao što je sigurno slučaj za ekshumirane grobova, no nama nije bio dostupan. Znanje i neznanje imena zamućeni su, prikriveni maglom granice koja je gušća što su grobovi udaljeniji od urbanih središta i naseljenih područja, a kako pokazuje donja karta.

Imena na grobovima, 2025. Maja Kolar, Sanja Horvatinčić i Marijana Hameršak Ova karta dio je niza vizualizacija podataka o grobovima migranata u Hrvatskoj i okolnim državama. Za ostale karte vidi: [Karta lokacija grobova](#), [Karta uzroka smrti](#), [Karta nadgrobni obilježja](#) i [Karta materijala nadgrobni obilježja](#).

Grobna mjesta označena na ovoj karti identificirana su na temelju medijskih izvještaja, osobnih svjedočanstava, zahtjeva za podacima upućenih različitim institucijama te terenskih posjeta grobljima. Za komplementarne podatke o smrtnim na granicama vidi [Kartu smrti na granicama](#) i [4D bazu podataka](#). Izvori informacija i točne lokacije za svako grobno mjesto prikazano na karti navedeni su u bazi podataka dostupnoj [ovdje](#). Baza uključuje i nekoliko grobova izvan Hrvatske koji nadilaze geografski opseg ovog niza vizualizacija. Lokacije pojedinih grobova zabilježene su pomoću GPS-a mobilnog telefona, što može rezultirati manjim odstupanjima koordinata čak i za podatke koji su označeni kao točni. GPS koordinate potom su integrirane u GIS (geografski informacijski sustav) radi izrade karata. Za prostorne vizualizacije korišteni su QGIS (softver otvorenog koda za kartiranje) i profesionalni dizajnerski programi. Geografski podaci prikupljeni su iz više izvora, uključujući OpenStreetMap, The Humanitarian Data Exchange i DIVA-GIS.

Dokumentiranje smrti na granicama i grobnih mjesta odvijalo se u okviru međunarodnog projekta [ERIM, Europski režim iregulariziranih migracija na periferiji EU: od etnografije do pojmovnika](#), koji je od 2020. do 2024. koordinirao Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Nakon završetka projekta, rad su nastavili neki od bivših suradnika na projektu i drugi.

8. 12. 2025.